

KPSS / ÖABT Türk Dili ve Edebiyatı TEST/1

Eski Türk Edebiyatı - I

10 SORU/ ÇÖZÜMLÜ TEST 1

1. Kasidenin bölümleri düşünüldüğünde; şairin asıl konuya (övgüye) geçmeden önce, konuya giriş mahiyetinde yazdığı ve genellikle bir betimleme (bahar, kış, bayram, at vb.) yaptığı bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fahriye
- B) Nesib (Teşbib)
- C) Tegazzül
- D) Girizgâh
- E) Methiye

2. Türk edebiyatında "beş mesnevi" bir araya gelerek "Hamse"yi oluşturur. Türk edebiyatı tarihinde ilk hamse sahibi sanatçı ile Anadolu sahasında ilk hamse sahibi sanatçı eşleştirmesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Ali Şir Nevai - Taşlıcalı Yahya
- B) Fuzuli - Hamdullah Hamdi
- C) Ali Şir Nevai - Hamdullah Hamdi
- D) Ahmedi - Şeyhi
- E) Nev'izade Atayi - Ali Şir Nevai

3. "Bir şehrin güzelliklerini, sosyal hayatını ve o şehrin güzel insanlarını estetik bir dille anlatan" nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sefaretname

- B) Şehrengiz
- C) Gazavatname
- D) Surname
- E) Menakıbname

4. Sebk-i Hindi (Hint Üslubu) akımı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Anlam derinliğine ve kapalılığına önem verilir.
- B) Alışılmamış bağdaştırmalara ve karmaşık tamlamalara yer verilir.
- C) Şiirde müzikalite ve söz sanatlarından ziyade "anlam" ön plandadır.
- D) Temsilcileri arasında Nailî ve Şeyh Galip bulunur.
- E) Günlük dildeki deyim ve atasözlerini şiire aktarma temel amaçtır.

5. Hz. Peygamber'in dış görünüşünü, şemalini ve fiziksel vasıflarını anlatan, edebiyatımızda en güzel manzum örneğini Hakanî Mehmet Bey'in verdiği tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Siyer
- B) Mevlit
- C) Hilye
- D) Mucizat-ı Nebevi
- E) Kısas-ı Enbiya

6. Aruz ölçüsünde, vezin gereği "açık (kısa) bir heceyi imale (uzatma) yaparak okuma"nın tam tersi olan, yani "uzun bir heceyi kısa okuma" hatasına/kusuruna ne ad verilir?

- A) Med

- B) Zihaf
- C) Vasıl (Ulama)
- D) Takti
- E) Kasr

7. Genellikle padişah çocuklarının sünnet düğünlerini veya hanım sultanların düğün törenlerini anlatan eserlere ne ad verilir?

- A) Surname
- B) Şehrengiz
- C) Gazavatname
- D) Fütüvvetname
- E) Kıyafetname

8. Aşağıdakilerden hangisi "Dörtlüklerle" kurulan nazım şekillerinden biri değildir?

- A) Rubai
- B) Tuyuğ
- C) Murabba
- D) Müstezat
- E) Şarkı

9. Divan edebiyatında hikemi (öğretici) tarzın en büyük temsilcisi olan ve "Hayriyye", "Hayrabat" gibi eserleriyle tanınan 17. yüzyıl şairi kimdir?

- A) Nedim
- B) Nabi

C) Nef'i

D) Baki

E) Fuzuli

10. Aşağıdaki tür-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Mantıku't-Tayr - Gülşehri (Mesnevi)

B) Sihâm-ı Kazâ - Nef'i (Hicviye)

C) Tazarrunname - Sinan Paşa (Süslü Nesir)

D) Risaletü'n-Nushiyye - Yunus Emre (Mesnevi)

E) Şikâyetnâme - Baki (Mersiye)

Soru No	A	B	C	D	E
1 ()	()	()	()	()	()
2 ()	()	()	()	()	()
3 ()	()	()	()	()	()
4 ()	()	()	()	()	()
5 ()	()	()	()	()	()
6 ()	()	()	()	()	()
7 ()	()	()	()	()	()
8 ()	()	()	()	()	()
9 ()	()	()	()	()	()
10 ()	()	()	()	()	()

<https://muratvuranlar.com/>

10 Soru - Cevaplar ve Açıklamalar

1. Cevap: B) Nesib (Teşbib)

Açıklama: Kasidenin geleneksel bölümü olan nesib (teşbîb), şairin asıl konuya (methiye) girmeden önce bahar, kış, sevgili, at, yolculuk gibi betimlemelerle konuya giriş yaptığı bölümdür. Girizgâh ise nesibden sonra övgüye geçiş cümlesidir.

2. Cevap: C) Ali Şir Nevai – Hamdullah Hamdi

Açıklama: Türk edebiyatında ilk hamse sahibi Ali Şir Nevai'dir (Çağatay sahası). Anadolu sahasında ise ilk hamse sahibi Hamdullah Hamdi'dir (15. yüzyıl). Diğer eşleştirmeler yanlıştır.

3. Cevap: B) Şehrengiz

Açıklama: Şehrengiz, bir şehrin güzelliklerini, sosyal hayatını, mimarisini ve güzel insanlarını (özellikle mahbûblarını) estetik ve nazım-nesir karışık şekilde anlatan nazım türüdür. Taşlıcalı Yahya'nın "Edirne Şehrengizi" en meşhur örnektir.

4. Cevap: E) Günlük dildeki deyim ve atasözlerini şiire aktarma temel amaçtır.

Açıklama: Sebk-i Hindi'de anlam derinliği, kapalılık, alışılmadık bağdaştırmalar ve karmaşık tamlamalar ön plandadır; müzikalite ikinci plandadır. Ancak günlük dildeki deyim ve atasözlerini aktarma amacı yoktur; bu daha çok halk edebiyatı ve sadeleşme dönemiyle ilgilidir. Bu ifade yanlıştır.

5. Cevap: C) Hilye

Açıklama: Hilye, Hz. Peygamber'in fiziksel görünüşünü (şemail), ahlakını ve vasıflarını anlatan manzum veya mensur eserlerdir. Edebiyatımızda en güzel manzum hilye örneği Hakanî Mehmet Bey'in "Hilye-i Şerif"idir.

6. Cevap: E) Kasr

Açıklama: Aruzda kısa heceyi uzatarak okumaya "imâle", uzun heceyi kısaltarak okumaya ise "kasr" denir. Zihaf ve vasıl farklı kusurlardır.

7. Cevap: A) Surname

Açıklama: Surname, genellikle padişah çocuklarının sünnet düğünlerini veya hanım sultanların düğünlerini, şenlikleri, geçit törenlerini detaylı şekilde anlatan, görsel ve yazılı olarak hazırlanmış eserlerdir (örn. Levni'nin Surname-i Vehbi).

8. Cevap: D) Müstezat

Açıklama: Müstezat, beyitlerle kurulan ve her beyitten sonra kısa bir tekerleme (zeyl) eklenen nazım şeklidir; dörtlükle kurulmaz. Rubai, tuyuğ, murabba ve şarkı dörtlük esastır.

9. Cevap: B) Nabi

Açıklama: 17. yüzyılın hikemî (öğretici) tarzının en büyük temsilcisi Nabi'dir. "Hayriyye" (oğlu Hayrî'ye öğütler) ve "Hayrabat" (hikemî beyitler) eserleriyle tanınır.

10. Cevap: E) Şikâyetnâme - Baki (Mersiye)

Açıklama: Yanlış eşleştirmedir. Şikâyetnâme, Fuzûlî'nin eseridir ve mensur bir şikâyetnamedir (Azerbaycan Türkçesiyle yazılmış, Bağdat'taki kötü idareden şikâyet). Baki'nin mersiyesi ise Kanuni'nin oğlu için yazdığı meşhur mersiye. Diğer eşleştirmeler doğrudur.

<https://muratvuranlar.com/>

Hayatta En Büyük Şans Küçükken İyi Bir Öğretmene Rastlamaktır.